

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานฟอกหนัง
ในเขตประกอบการฟอกหนังจังหวัดสมุทรปราการ

Factors Influencing Pro-Environmental Behavior of Tanning Factory's Employees
in Samut Prakan Province

เขมินท์ สิริสุวรรณกิจ

อมรินทร์ เทวตา

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร

Kemin Sirisuwankit

Amarin Tawata

Master of Business Administration Program, Silpakorn University

Email: win18671@gmail.com

วันที่รับบทความ: 11 ตุลาคม 2567; วันที่แก้ไขบทความ 22 ตุลาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ: 25 ตุลาคม 2567

Received: October 11, 2024; Revised: October 22, 2024; Accepted: October 25, 2024

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมฟอกหนังเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก ถือได้ว่าพนักงานฟอกหนังก็เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเช่นกัน ดังนั้นพนักงานโรงงานฟอกหนังเองควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการรับรู้ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม ทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 2) อิทธิพลของความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อม 3) อิทธิพลของความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานฟอกหนังในเขตประกอบการฟอกหนังจังหวัดสมุทรปราการ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานโรงงานฟอกหนังในเขตประกอบการฟอกหนัง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจำนวนทั้งหมด 280 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าแจกแจงความถี่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ สมการโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อม (β) = 0.746 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (β) = -0.016 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม(β) = 0.211 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (β) = 0.577 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

(β) = 0.047 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) จึงสรุปได้ว่าความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมและความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม; ทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อม; ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม; พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

Abstract

The leather tanning industry has significant environmental impacts, and tannery workers are an integral part of this industry that contributes to these effects. Therefore, tannery employees should actively participate in promoting environmentally conservation behaviors. This research aims to study: 1) the level of environmental awareness, environmental attitudes, environmental knowledge, and pro-environmental behaviors, 2) the influence of environmental awareness and environmental knowledge on environmental attitudes, and 3) the influence of environmental awareness, environmental knowledge, and environmental attitudes on the pro-environmental behaviors of tannery workers in the tannery industrial zone of Samut Prakan Province. This is a quantitative research study. The sample group consists of 280 tannery workers from the industrial zone in Samut Prakan Province, selected through convenience sampling. Data were analyzed using percentage, frequency distribution, correlation analysis of independent variables, and structural equation modeling (SEM).

The results showed that environmental awareness had a positive influence on environmental attitudes ($\beta = 0.746$) at a statistically significant level ($p < 0.01$). Environmental knowledge had a positive but not statistically significant influence on environmental attitudes ($\beta = -0.016$, $p > 0.05$). Environmental awareness had a positive influence on pro-environmental behaviors ($\beta = 0.211$) at a statistically significant level ($p < 0.05$). Environmental knowledge had a positive influence on pro-environmental behaviors ($\beta = 0.577$) at a statistically significant level ($p < 0.01$). Environmental attitudes had a positive but not statistically significant influence on pro-environmental behaviors ($\beta = 0.047$, $p > 0.05$). In summary, environmental awareness and knowledge have a significant influence on pro-environmental behaviors.

Keywords: Environmental Awareness; Environmental Attitude; Environmental Knowledge; Pro-Environmental behavior

บทนำ

อุตสาหกรรมฟอกหนังเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญสูงในการผลิตวัตถุดิบสำหรับการผลิตภัณฑ์จากหนังต่างๆ เป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ และสร้างงานจำนวนมากในภาคแรงงานของประเทศไทย อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมฟอกหนังเป็นอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมาก การดำเนินการฟอกหนังเป็นต้นเหตุของการปล่อยสารพิษจากสารเคมีที่ใช้ในโรงงานและการใช้น้ำในขั้นตอนการฟอกหนังยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพของน้ำในแม่น้ำและชุมชนในท้องถิ่น ดังนั้น การควบคุมการใช้สารเคมีที่อันตรายและการบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการฟอกหนังจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในอุตสาหกรรมฟอกหนัง (จิตติมา เจริญพานิช และคณะ, 2558) ทำให้ประเทศไทยมีการกำหนดเขตพื้นที่ตั้งโรงงานฟอกหนังทั่วประเทศ หนึ่งในที่ตั้งของโรงงานฟอกหนังคือเขตประกอบการฟอกหนัง จังหวัดสมุทรปราการ กม.30 และ กม.34

โรงงานฟอกหนังในเขตประกอบการฟอกหนัง จังหวัดสมุทรปราการ ได้มีการนำเข้าหนังสัตว์จากต่างประเทศมาฟอกในโรงงานเป็นจำนวนมาก และประชาชนบริเวณโดยรอบร้องเรียนปัญหาการลักลอบปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมฟอกหนังลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา และไหลลงสู่่าวไทยทำให้สัตว์น้ำได้รับสารโลหะปนเปื้อนอย่างหนัก ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของสัตว์น้ำและเกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม (อนุชา น้อยวงศ์, 2563) จากปัญหาที่กล่าวมาพนักงานโรงงานฟอกหนังถือเป็นบุคลากรที่สำคัญสำหรับโรงฟอก เป็นบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลและดำเนินการในกระบวนการฟอกหนังไม่ว่าจะการล้างหนังสัตว์ด้วยน้ำและสารเคมี การเตรียมขั้นตอนการย้อมหนังต่างๆ จึงถือได้ว่าพนักงานฟอกหนังก็เป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเช่นกัน ดังนั้นพนักงานโรงงานฟอกหนังเองก็ควรมีความตระหนักและมีส่วนร่วมส่งเสริมพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนั้นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานฟอกหนังจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ

ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง การเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ช่วยให้บุคคล มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเข้าใจถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น และสามารถช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีงานวิจัยที่ผ่านมาของ น้ำผึ้ง นาพันธ์ (2561) พบว่า ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็นการตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมส่งผลให้บุคคลเกิดพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อให้สิ่งแวดล้อมอยู่อย่างยั่งยืนในอนาคต

ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นอีกหนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความเข้าใจพื้นฐานที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมได้แก่ ประเด็นที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และวิธีการแก้ปัญหาประเด็นที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัตยา ทิพย์รัตน์ (2565) ที่ได้

อธิบายถึงความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมว่า หากมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่ดี จะทำให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ทางด้านสิ่งแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น แสดงให้เห็นความสำคัญของ ตัวแปรความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล โดยตรงต่อพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม เป็นอีกหนึ่งในปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม หมายถึง มุมมอง ความรู้สึก และความเชื่อของบุคคลหรือกลุ่มคนต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรอบ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หากบุคคลมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมที่ดีก็จะเกิดพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามมา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ญัฐชา วงศ์ศรีและคณะ (2566) ได้อธิบายว่า ทัศนคติมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร เพราะถ้าผู้บริโภคมีทัศนคติที่เข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อมว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้บริโภคในการช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่าปัญหาอุตสาหกรรมฟอกหนังที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะด้วยเคมี หนึ่งสัตว์และการลักลอบปล่อยน้ำเสียทำให้การสร้างพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับพนักงานโรงงานฟอกหนังจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยด้าน ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมและความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อ ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานฟอกหนัง การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยที่สำคัญเนื่องจากสามารถช่วยให้เราเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน และสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการวางแผนสร้างนโยบายในการรักษาสิ่งแวดล้อมในโรงฟอกหนังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

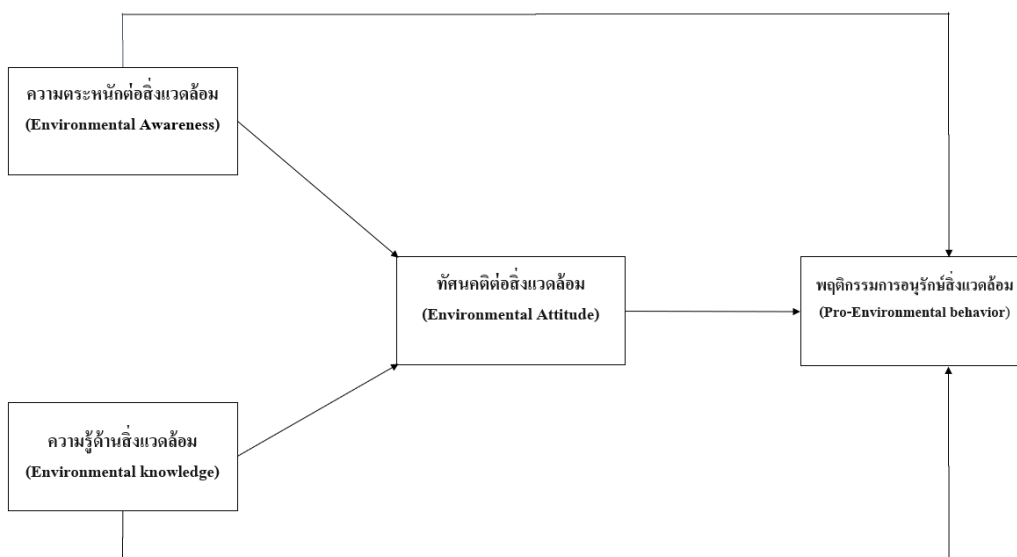
1. เพื่อศึกษาระดับความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของพนักงานฟอกหนัง ในเขตประกอบการฟอกหนัง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานฟอกหนัง ในเขตประกอบการฟอกหนัง จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของ ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานฟอกหนัง ในเขตประกอบการฟอกหนัง จังหวัดสมุทรปราการ

ทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้ 1) ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม 2) ทศนคติต่อสิ่งแวดล้อม 3) ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม 4) พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยพัฒนาจากการบูรณาการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2 ทฤษฎีในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ 1.ทฤษฎีการกระทำที่มีเจตนา (Theory of Planned Behavior) ซึ่งว่าพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมขึ้นอยู่กับเจตจำนงซึ่งเกิดจากทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม 2.ทฤษฎีการยอมรับ (Acceptance Theory) เน้นความสำคัญของความตระหนักและทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม โดยความตระหนักรับรู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ประเภทของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง

2. ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานโรงงานฟอกหนังในเขตประกอบการฟอกหนังจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 105 โรงงานโดยแบ่งเป็น 61 โรงในเขตกม.30 และ 44 โรงในเขตกม.34 (สมาคมอุตสาหกรรมฟอกหนังไทย, 2563)

2.2 ขนาดตัวอย่างจากประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ใช้หลักการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์แบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง (SEM) โดย Kline (2011) กล่าวว่าแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างควรมีก่อนมีกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยไปกว่า 200 คนหรือควรมีปริมาณ 10 ต่อพารามิเตอร์หรือตัวแปรสังเกตที่ใช้ในการวิเคราะห์ โดยการวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตจำนวน 28 ตัวแปร ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับการศึกษาคือ 280 (28×10) ตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

จากการศึกษาแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดของตัวแปร ซึ่งผู้ศึกษาจัดทำขึ้นจากการประมวลแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ใช้ในการศึกษาซึ่งมีลักษณะเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามสำหรับรวบรวมข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดย เป็นแบบคำถามปลายเปิดแบบตรวจรายการ (Checklist) ประกอบไปด้วยจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน เงินเดือน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้ชี้วัดระดับความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งพัฒนาขึ้นจาก กรรณก รัตนฤทธาติ (2564) และน้ำผึ้ง นาพันธ์ (2561)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามที่ใช้ชี้วัดระดับทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย รพีพรรณ ศิริโกคานนท์ (2556) มาริยม เจ๊ะเต๊ะ (2556) และ ธเนศ เกษศิลป์ (2561)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามที่ใช้ชี้วัดระดับความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย เอกธวัช โตจิ๋ว (2565)

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามที่ใช้ชี้วัดระดับพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย กรรณก รัตนฤทธาติ (2564) และ น้ำผึ้ง นาพันธ์ (2561)

4. วิธีการเก็บข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการสร้างแบบสอบถามใน Google Form โดยใช้เป็นแบบสอบถามออนไลน์สำหรับการเก็บข้อมูลในการทำวิจัย

4.2 ผู้วิจัยทำการส่ง URL ของแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับของกลุ่มตัวอย่างโดยมีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการแจกจ่ายให้พนักงานฟอกหนัง

4.3 ผู้วิจัยวางแผนระยะเวลาประมาณ 3 อาทิตย์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลโดยพิจารณาตามประเภทของตัวแปร

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ทางด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพรรณนาได้แก่การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

5.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของพนักงานโรงงานฟอกหนัง

วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

5.3 วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียร์สัน (Pearson's Correlation coefficient) เพื่อทดสอบคุณสมบัติของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

5.4 การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง วิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร	Mean	SD
1. ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม	4.62	0.51
2. ทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อม	4.68	0.42
3. ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม	3.76	0.85
4. พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	4.03	0.78

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามไว้ ดังนี้ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ที่ 0.51-0.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่าง 0.42-0.70 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่าง 0.93-1.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละข้อคำถามพฤติกรรมการสิ่งแวดล้อมอยู่ระหว่าง 0.82-1.31

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ตัวแปร	EA	AT	EK	EB	VIF	Tolerance
EA					1.791	0.558
AT	0.652**				1.740	0.575
EK	0.252**	0.190**			1.069	0.935
EB	0.301**	0.230**	0.588**			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อ EA = ความตระหนักรู้ต่อสิ่งแวดล้อม, AT = ทักษะคิดต่อสิ่งแวดล้อม, EK = ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม, EB = พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, VIF = Variance Inflation Factor

จากตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบว่า ตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการทดสอบตามกรอบแนวคิดมีความสัมพันธ์สูงมากเกินไปหรือไม่ ผลการวิเคราะห์ สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Analysis) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรมีค่า 0.190 – 0.652 แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับปานกลางและในระดับต่ำมาก

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการทดสอบค่า Variance Inflation Factor และ Tolerance จากการทดสอบพบว่า ค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.069 – 1.791 และค่า Tolerance มีค่าระหว่าง 0.558 – 0.935 ซึ่งสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระที่ใช้พยากรณ์ตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากค่า VIF ควรมีค่าไม่เกิน 10 และค่า Tolerance ที่ได้อาจมีค่ามากกว่า 0.2

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Model)

สมมติฐาน	ตัวแปร	Beta (β)	S.E.	C.R.	p-value	ผลการทดสอบ
1	EA --> AT	0.746	0.069	8.490	0.000**	ยอมรับสมมติฐาน
2	EK --> AT	- 0.016	0.029	-0.291	0.771	ปฏิเสธสมมติฐาน
3	EA --> EB	0.211	0.131	2.231	0.026*	ยอมรับสมมติฐาน
4	EK --> EB	0.577	0.073	7.589	0.000**	ยอมรับสมมติฐาน
5	AT --> EB	0.047	0.164	0.505	0.614	ปฏิเสธสมมติฐาน

* อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

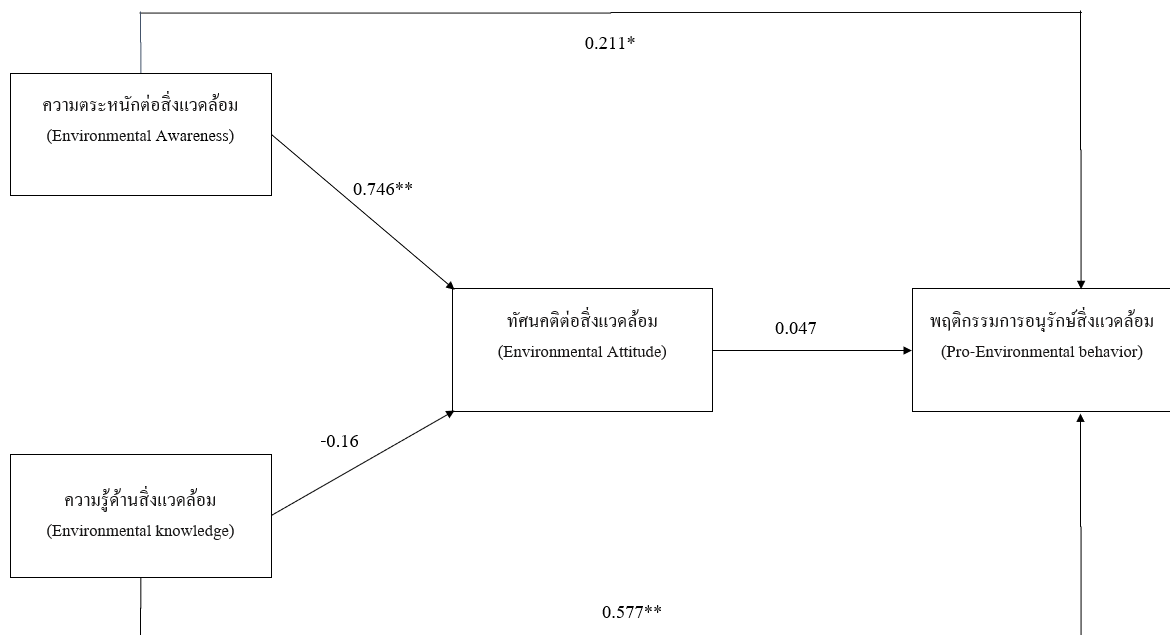
สมมติฐานที่ 1 ความตระหนักรู้ต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = 0.746 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ค่า C.R เท่ากับ 8.490 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = -0.016 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ค่า C.R เท่ากับ -0.291 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 3 ความตระหนักรู้ต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = 0.211 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ค่า C.R เท่ากับ 2.231 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 3

สมมติฐานที่ 4 ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = 0.577 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ค่า C.R เท่ากับ 7.589 จึงยอมรับสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 5 ทศนคติต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (β) = 0.047 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ค่า C.R เท่ากับ 0.505 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 5

แผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลด้วยโมเดลสมการโครงสร้าง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานฟอกหนัง ในเขตประกอบการฟอกหนังจังหวัดสมุทรปราการ ในครั้งนี้สรุปและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ผลการศึกษาส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

จากการที่ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 52.1) มีอายุน้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี (จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8) ระดับชั้นต่ำกว่าปริญญาตรี (จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6) อายุงานมากกว่า 14 ปีขึ้นไป (จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1) และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท (จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0)

ผลการศึกษาส่วนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.62 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด พบว่าพนักงานโรงงานฟอกหนังให้ความสำคัญกับความตระหนักว่า การขาดความสะอาดความเป็นระเบียบของสถานที่ทำงานทำให้เกิดปัญหาด้านภูมิทัศน์ของสถานที่ทำงาน และความตระหนักว่า การทิ้งเศษเหลือและน้ำเสียจากกระบวนการผลิตลงพื้นที่ทำงานทำให้เกิดปัญหาด้านความสะอาดของสถานที่ทำงาน ซึ่งโดยรวมพนักงานฟอกหนังให้ความสำคัญกับความสะอาดภายในพื้นที่โรงงานเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณก รัตนฤทธิ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของพนักงานในบริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่ง จากการศึกษาพบว่า พนักงานมีความตระหนักถึงผลที่ตามมา โดยให้ความสำคัญกับความสะอาดในที่ทำงานและสนับสนุนให้เพื่อนร่วมงานมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

2. ทักษะการดูแลสิ่งแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.68 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมากที่สุด พบว่าพนักงานโรงงานฟอกหนังให้ความสำคัญกับทักษะการดูแลสิ่งแวดล้อมว่า การรักษาความสะอาดของสถานที่ทำงานเป็นหน้าที่ของทุกคน และทัศนคติว่า การประหยัดพลังงานเป็นหน้าที่ของทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รพีพรรณ ศิริโกคานนท์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก

3. ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.76 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก แสดงให้เห็นว่าพนักงานฟอกหนัง มีความเข้าใจและตระหนักถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมในระดับหนึ่ง ซึ่งพบว่าพนักงานฟอกหนังส่วนใหญ่รู้ว่า การฟอกหนังส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีความรู้เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม วิธีการคัดแยกขยะ และวิธีการบำบัดน้ำเสียในอุตสาหกรรมฟอกหนัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกธัช ไตรัง (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางสิ่งแวดล้อมและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภค มีความรู้เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม รู้สาเหตุของความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมและติดตามข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.93-1.26 แสดงถึงการกระจายตัวของข้อมูลในระดับปานกลางถึงสูง ซึ่งบ่งบอกว่าความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของพนักงานฟอกหนังยังไม่สม่ำเสมอ บางกลุ่มมีความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมมาก ขณะที่พนักงานฟอกหนังบางส่วนยังขาดความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน

4. พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.03 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก พบว่าพนักงานโรงงานฟอกหนังให้ความสำคัญกับการ หลีกเลี่ยงการกระทำที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ศึกษาวิธีการใช้อุปกรณ์ต่างๆในสถานที่ทำงานเพื่อให้มีการสิ้นเปลืองน้อยที่สุดรวมถึง เลือกใช้อุปกรณ์ในการ

ทำงานที่สามารถนำกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี กาญจนภา (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง อิทธิพลของทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า ประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก มีความพยายามที่จะใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด เช่นการบูรณะซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อยืดอายุการใช้งานแทนการซื้อใหม่ รวมถึงการเลือกซื้อสินค้าที่สามารถนำกลับมาหมุนเวียนใช้ใหม่อย่างรักก็ตาม เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.82-1.31 แสดงถึงการกระจายตัวของข้อมูลในระดับปานกลางถึงสูง โดยแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของพฤติกรรมระหว่างพนักงานพอกหนังแต่ละคน ซึ่งบางในบางข้อคำถามมีค่า S.D. สูงกว่าข้ออื่น ๆ มาก แสดงให้เห็นว่าพนักงานพอกหนังบางกลุ่ม ยังไม่ได้แสดงพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาส่วนที่ 3 อภิปรายการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย โดยพนักงานโรงงานพอกหนังมีความตระหนักในเรื่องของปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ว่าจะเป็น ความตระหนักถึงผลกระทบการใช้สารเคมีที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมหรือการให้ความสนใจต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในสถานที่ทำงาน ซึ่งการตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัฐิญา ปัทมภาสสกุล (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อม สุขภาพ รูปลักษณ์ภายนอก ความรู้เรื่องนิเวศวิทยา และอิทธิพลระหว่างบุคคลที่ส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจซื้อ เครื่องสำอางธรรมชาติของสตรีในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อทัศนคติเครื่องสำอางธรรมชาติเนื่องจากผู้บริโภคที่มีความตระหนักต่อเรื่องสิ่งแวดล้อมจะมีทัศนคติในเชิงบวกต่อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

สมมติฐานที่ 2 ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย โดยจากการวิจัยพบว่าพนักงานพอกหนังมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก แต่ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมไม่ได้ส่งผลในการกำหนดทัศนคติของพนักงานต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งหนึ่งในปัจจัยที่อาจส่งผลให้ ความรู้และทัศนคติไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อกัน คือค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของข้อคำถามความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ที่อยู่ระหว่าง 0.82-1.31 โดยค่า S.D. อยู่ในระดับสูง ซึ่งบ่งชี้ถึงความแตกต่างของระดับความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมของพนักงานพอกหนัง แสดงให้เห็นว่ามีพนักงานพอกหนังบางส่วนที่มีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในระดับสูง ในขณะที่อีกกลุ่มมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมน้อย ซึ่งอาจสะท้อนถึงการขาดความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในพนักงานพอกหนังบางกลุ่ม ดังนั้น การที่ความรู้ด้าน

สิ่งแวดล้อมไม่มีอิทธิพลต่อทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมอาจเกิดจากความไม่สม่ำเสมอของความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในกลุ่มพนักงานฟอกหนัง รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ

สมมติฐานที่ 3 ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการมีความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมช่วยให้พนักงานโรงงานฟอกหนังรับรู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่นการเข้าร่วมเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การประหยัดพลังงาน และการใช้อุปกรณ์ที่สามารถหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ น้ำผึ้ง นาพันธ์ (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลมตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี จากการศึกษาความตระหนักมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดช่องลม เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลในพื้นที่ชุมชนนั้นมีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน ทำให้หากไม่มีการอนุรักษ์ไว้ อาจส่งผลกระทบต่ออาชีพและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ซึ่งความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมช่วยให้ประชาชนในชุมชนวัดช่องลม รู้สึกหวงแหนและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น

สมมติฐานที่ 4 ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยพนักงานฟอกหนังซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพนักงานฟอกหนังมีความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการคัดแยกขยะ การฟอกหนังหรือการบำบัดน้ำเสีย ส่งผลให้พนักงานรับรู้ถึงผลกระทบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมและข้อดีของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้พนักงานฟอกหนังเกิดพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาริยาม เจ๊ะเต๊ะ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษาโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา จากการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสัมพันธ์กับการพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งพฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องประกอบไปด้วย การมีความรู้ความเข้าใจ ดังนั้นการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจะส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Stern (2000) ได้อธิบายไว้ว่า เมื่อบุคคลมีความรู้สิ่งแวดล้อมมากขึ้นบุคคลนั้นจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากขึ้น

สมมติฐานที่ 5 ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาพบว่า ทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย พบว่าพนักงานฟอกหนังมีพฤติกรรมการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมมีระดับความคิดเห็นค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.03 อยู่ในระดับที่มาก แต่การที่ผลการศึกษาไม่สามารถแสดงถึงความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญได้ อาจเกิดจากพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะในข้อคำถามที่ 5, 6 และ 7 ซึ่งบ่งชี้ว่าผู้ตอบมีความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างข้อที่ 5 "ท่านมักจะเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นประจำ" มีค่า S.D. 1.23 แสดงให้เห็นว่าพนักงานฟอกหนังบางกลุ่มมีความตั้งใจและความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมมาก ขณะที่บางกลุ่มอาจไม่เข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกิดความแตกต่างในพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ข้อที่ 6 "ท่านมักแชร์ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่เพื่อนร่วมงาน เพื่อให้เกิดความสนใจเข้าร่วมกิจกรรม" มีค่า S.D. 1.31 แสดงให้เห็นว่าพนักงานฟอกหนังมีความสนใจในการสร้างแรงจูงใจให้คนรอบข้างเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่ก็อาจพบว่าพนักงานบางกลุ่มไม่มีแรงจูงใจในการทำเช่นนั้น และข้อ 7 "ถ้าหากมีทางเลือก ท่านมักเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม" มีค่า S.D. 1.01 แสดงให้เห็นว่า ความหลากหลายในการเลือกซื้อสินค้า พนักงานฟอกหนังบางกลุ่มอาจให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะที่บางกลุ่มอาจให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่นมากกว่า เช่น ราคา หรือคุณภาพซึ่ง ความแตกต่างของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานฟอกหนังในการตอบคำถามเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยนี้ช่วยเน้นย้ำว่า ความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ที่ส่งผลต่อทั้งทัศนคติและพฤติกรรมอนุรักษ์ ในขณะที่ ความรู้และทัศนคติเพียงอย่างเดียวไม่สามารถสร้างพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้จึงต้องถูกถ่ายทอดอย่างเหมาะสมและเสริมด้วยแรงจูงใจและการสนับสนุนจากองค์กร เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. การประยุกต์ใช้ทางการบริหารจัดการ

1.1 จากผลการศึกษาครั้งนี้ ปัจจัยด้านความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม และความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนั้น ผู้ประกอบการโรงฟอกหนังในเขตประกอบการครัวเรือนนโยบายและกฎระเบียบส่งเสริมความรู้และความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมให้พนักงาน เพื่อนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

1.2 จากผลการศึกษาของการเก็บข้อมูลจากเขตประกอบการฟอกหนังสามารถนำข้อมูลที่ได้มาปรับใช้ในการช่วยนำร่องเป็นแนวทางในการพัฒนาพนักงานโรงงานฟอกหนังให้มีวิสัยทัศน์ที่ดีต่อการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมเป็น ประโยชน์เชิงบวกที่ดีต่อโรงงานฟอกหนังและพนักงาน รวมถึงการพัฒนายั่งยืนของพฤติกรรม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพิ่มเติมและเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างอุตสาหกรรมอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานฟอกหนัง ในเขตประกอบการฟอกหนัง จังหวัดสมุทรปราการโดยศึกษาจากปัจจัยด้านอื่นๆ เพิ่มเติมจากตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

2.3 เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ดังนั้น ควรจะมีการศึกษาหรือวิจัยในเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นข้อมูลที่ใช้ในการสนับสนุนเพิ่มเติมให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรกนก ธนตฤณชาติ. (2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของพนักงานใน บริษัทผู้ผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่ง. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศิลปากร.
- จิตติมา เจริญพานิช, ศรีสุตา นิเทศน์ธรรม, & เอ็มมา อาสนจินดา. (2558). การสร้างท่อบำบัดน้ำทิ้งที่เกิดจาก กระบวนการฟอกหนัง.ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐชา วงศ์ศรีบุปผชาติ, & ณฐา ธรเจริญกุล. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าที่ใช้บรรจุภัณฑ์เพื่อ สิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. Ramkhamhaeng University Journal: Graduate School, 6(3), 77-90.
- ธนศ เกษศิลป์. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ใกล้คลองสาธารณะ: กรณีศึกษา โรงเรียนที่ปิงกรวิทยาพัฒนา (ทวีวัฒนา) ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร. Panyapiwat Journal, 13(3), 283-296.
- น้ำผึ้ง นาพันธ์. (2561). พฤติกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติชายฝั่งทะเลของประชาชนในชุมชนวัดของ ลม ตำบลนาเกลือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภาวิณี กาญจนภา. (2562). อิทธิพลของทัศนคติที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขต กรุงเทพมหานคร. วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ, 12(2), 58-74.

- มาริยาม เจ๊ะเต๊ะ. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น : กรณีศึกษา โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา. วิทยาสาตรมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รพีพรรณ ศิริโกคานนท์. (2556). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมกับพฤติกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สตัยา ทิพย์รัตน์. (2565). สมรรถนะทางสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของพนักงานเทศบาลในพื้นที่อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา. ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.สงขลา:มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมาคมอุตสาหกรรมฟอกหนังไทย. (2563). TTIA สมาคมอุตสาหกรรมฟอกหนังไทย. สืบค้นเมื่อ 13 เมษายน 2567 จาก <https://thaitanning.org/>.
- อนุชา น้อยวงศ์. (2563). คลังสารสนเทศของสถาบันนิติบัญญัติ. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2567 จาก <https://dl.parliament.go.th/backoffice/viewer2300/web/viewer.php>.
- อัฐิภิญญา ปัทมภาสกุล. (2562). ปัจจัยความตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อม สุขภาพ รูปลักษณ์ภายนอก ความรู้เรื่องนิเวศวิทยา และอิทธิพลระหว่างบุคคลที่ส่งผลต่อทัศนคติ และความตั้งใจ ซื้อเครื่องสำอางธรรมชาติของสตรีในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- เอกธนะ ไตรจิ๋ว. (2565). การสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางสิ่งแวดล้อมและความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. 3rd ed. New York: Guilford.
- Stern, P. C. (2000). Toward a coherent theory of environmentally significant behavior. *Journal of Social Issues*, 56(3), 407-424.